

Nr 856

Av herr Gustavsson i Alvesta m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 94, med förslag till lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring, m. m.

(Lika lydande med motion nr 703 i Första kammaren)

Förslaget i proposition nr 94 om vårdbidrag i form av invaliditetsersättning till handikappade barn som av föräldrarna vårdas i hemmet är ett steg i rätt riktning. Det råder ingen tvekan om att de berörda föräldrarna, som får offra tid, arbete och inkomstmöjligheter och även i övrigt utstår omfattande försakelser på grund av vårduppgiften, är väl förtjänta av ett ekonomiskt stöd. I propositionen — och särskilt av socialpolitiska kommittén — har värdet av denna hemvård understrukits. Det torde äga sin riktighet att de handikappade barnen har ett särskilt behov av kontakt med föräldrar och anhöriga. Denna synpunkt får dock inte hävdas ensidigt, och framför allt får inte frågorna rörande vård i hemmet eller på internatskola eller annan anstalt framställas som ett antingen—eller. För en mycket stor del av de berörda barnen torde både—och vara det lämpligaste. Inte minst gäller detta motoriskt svårt handikappade barn som i övrigt är normalt utvecklade. Under de första åren — förskoleåldern — torde föräldrakontakten vara av särskild betydelse, men vid högre ålder och särskilt i tonåren får kamratkontakten en allt större betydelse. Vid vård enbart i hemmet blir de handikappade barnen i allmänhet mycket starkt isolerade från jämnåriga kamrater, trots att många av dem i likhet med andra barn givetvis har ett mycket stort behov av kamratkontakt. På internatskolor och liknande kan detta behov av kontakt med kamrater tillgodoses på ett långt bättre sätt. Detta är av betydelse också ur en annan synpunkt. För ett i hemmet vårdat handikappat barn kan det te sig som en fullständig katastrof när föräldrarna faller ifrån och barnet skall anpassas till en annan miljö än hemmets och möta en miljö och människor som det förut inte haft någon kontakt med.

Med hänsyn till dessa omständigheter framstår det som mindre lämpligt om vårdbidraget kommer att utgå endast om barnet inte åtnjuter vård vid internatskola eller liknande anstalt. Ur vårdsynpunkt får, såsom ovan nämnts, växelvis vård i hemmet och vid särskild vårdinrättning i många

fall anses vara det riktiga. I många fall av denna art är det också uppenbart att de ekonomiska omständigheterna är sådana, att ett ekonomiskt stöd till föräldrarna är mycket starkt motiverat. Föräldrarna till t. ex. motoriskt svårt handikappade barn, vilka under skolterminerna vistas vid internatskolor, får under ferierna vidkännas omfattande både ekonomiska och andra uppoffringar för att kunna ge barnen erforderlig vård och tillsyn. De får också avsätta arbetstid och vidkännas betydande utgifter för resor för att följa barnen till och från skolan både i anslutning till ferierna och vid lov under terminerna. Det kan därför inte godtagas att dessa föräldrar helt ställs utanför rätten till vårdbidrag.

Såsom framhållits i propositionen är kunskapen om betydelsefulla förhållanden rörande vårdnadssituationen och -kostnaderna för de handikappade barnen otillräcklig för att mera definitiva ställningstaganden skall kunna göras i vissa avseenden. Kunskapen är dock tillräcklig för att den här berörda frågan redan nu skall kunna ges en bättre lösning än som föreslagits i propositionen. Detta bör ske genom att föräldrar till handikappade barn, som under viss del av året vistas vid internatskola eller liknande, tillerkännes rätt till partiellt vårdbidrag. Med hänsyn till att ifrågavarande barn oftast torde kräva särskilt omfattande tillsyns- och vårdinsatser och föräldrarna därjämte har speciella utgifter för resor o. d. bör det partiella bidraget utgå med en åttondel av det årliga vårdnadsbidraget för varje månad som barnet vistas i hemmet. Detta innebär att det partiella bidraget kommer att utgå med hälften av vårdbidraget då ferietiden är den normala, d. v. s. ca 4 månader.

En svaghet i propositionen är att vårdbidraget i samtliga fall skall utgå med lika belopp och endast till barn som enligt medicinsk bedömning skulle vara berättigade till förtidspension vid 16 års ålder. Man torde kunna utgå från att det finns fall då handikappet inte är av så stor omfattning, men där ändå ett ekonomiskt stöd till föräldrarna skulle vara motiverat. Likaså får man utgå från att det beträffande barn som är handikappade i nämnda omfattning finns betydande skillnader i fråga om vårdbehov och kostnader. I åtskilliga fall torde ett större stöd än det normala vårdbidraget vara befogat. Erfarenheterna av den hittillsvarande tillämpningen av bestämmelserna rörande invaliditetstillägg till handikappade pensionärer tyder på att dessa gränsdragnings- och tröskelproblem kan bli betydande. Det synes befogat med mera differentierade möjligheter än de som nu föreslås. En lämplig lösning torde vara införande av dels halvt vårdbidrag, uppgående till hälften av normalt vårdbidrag och avsett att utgå i fall då handikappet inte är av den omfattning som stadgas för normalt bidrag men de särskilda vårdkostnaderna likväl är betydande, dels förhöjt bidrag, uppgående till 50 eller 100 procent högre belopp än i normalfallen och avsett att utgå i fall då handikappet är särskilt svårt och vårdkostnaderna som följd härav särskilt höga. F. n. saknas dock underlag för fastställande av närmare bestämmelser för

en sådan ordning. Det bör emellertid vara möjligt att relativt snabbt framskaffa ett tillräckligt underlag. Enligt propositionen skall vårdbidraget utgå efter särskild ansökan, styrkt med läkarintyg. Det torde vara möjligt att utforma ansökningshandlingarna på sådant sätt och ge föreskrifterna rörande läkarintyg en sådan utformning, att man får en tillförlitlig bild av de olika vårdkostnadernas omfattning och fördelning och på grundval härav kan utforma erforderliga bestämmelser. Vi föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om att ett sådant förfarande tillämpas och att förslag i ärendet förelägges riksdagen så snart ske kan.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs,

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 94 måtte

1) besluta att 9 kap. 3 § lagen om allmän försäkring skall erhålla den lydelse nedan sägs.

3 §.

Försäkrad äger — — — (= propositionen) — — — viss tid.

Åtnjuter försäkrad — — — (= propositionen) — — — sextiosju år.

Försäkrad, som avses i första stycket och viss del av året vårdas å anstalt som avses i 2 § tredje stycket, äger för den tid han ej vårdas å anstalten rätt till partiellt vårdbidrag i form av invaliditetsersättning med belopp som per månad räknat motsvarar en åttendedel av invaliditetsersättning per år räknat.

Invaliditetsersättning enligt andra stycket tillkommer ej försäkrad, som enligt gällande bestämmelser om blindundervisning är skolpliktig.

Invaliditetsersättning utgör (= propositionen) — — — av basbeloppet.

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att frågan om införande av dels halvt, dels förhöjt vårdbidrag i form av invaliditetsersättning måtte prövas i enlighet med i motionen anförda riktlinjer samt att härav föranlett förslag snarast måtte föreläggas riksdagen.

Stockholm den 3 april 1964

David Gomér

Erik Larsson
i Norderön

Rune Gustavsson
i Alvesta
Einar Larsson
i Borrbý